

راهنمای جامع نسخه نویسی

(برای پزشکان)

مؤلف

دکتر محسن رجب‌نیا چنارس

انتشارات پرسش

سرشماده	۳	رجبناچناری، محسن، ۱۳۶۶
عنوان و نام پدیدآور	:	راهنمای جامع نسخه‌نویسی (برای پزشکان) مولف محسن رجبناچناری.
مشخصات نشر	:	تهران: نشر پرستش، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	:	۴۲۰ ص: ۱۹ × ۵/۹ س.م.
شابک	:	978-600-95158-2-0: ۱۸۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	:	فبا
پادداشت	:	چاپ قبلی: انتشارات علم و دانش، ۱۳۹۲.
پادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	نسخه‌نویسی -- دستنامه‌ها
موضوع	:	داروها -- تجویز -- دستنامه‌ها
موضوع	:	پزشکی -- نسخه‌ها و دستورالعمل‌ها
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۳/۲، ۳ RM1۱۳۹
رده بندی دیویی	:	۶۱۵/۱۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۷۵۲۰۵۷

نشر پرستش

میدان انقلاب، کارگر جنوبی، بین خیابان روانمهر و لیافی‌نژاد، کوچه سرور،

پلاک ۱۰، واحد ۱ - تلفن: ۶۶۴۶۹۶۰۳ - ۶۶۴۱۸۰۴۵

«راهنمای جامع نسخه‌نویسی (برای پزشکان)»

✧ مؤلف: دکتر محسن رجب‌ناچناری

✧ صفحه‌آرایی: فاطمه هاشمی

✧ نوبت چاپ: اول ۱۳۹۳

✧ تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

✧ چاپ و صحافی: جهان قلم

✧ ناشر: پرستش

✧ شابک: ۹۵۱۵۸-۲-۰۰ ۹۷۸-۶۰۰

✧ قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

حق چاپ برای نشر محفوظ است.

کتاب پیش رو، شامل نسخه‌های درمانی شایع‌ترین بیماری‌ها بر اساس شرایط اپیدمیولوژیک ایران است که با توجه به گستردگی و تغییرات سریع در علم پزشکی، جهت دستیابی آسان همکاران محترم به جدیدترین رویکردهای درمانی تدوین شده است. در این کتاب از تفصیل در مورد اتیولوژی و چگونگی تشخیص پرهیز شده است تا بتوان با سهولت و سرعت بیشتری به اهداف درمانی دست یافت.

نسخه‌های موجود در این کتاب بر اساس آخرین ویرایش منابع معتبر اعلام شده توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، پروتکل‌های کشوری بیماری‌های خاص، مراقبت‌های ادغام‌یافته ناخوشی‌های اطفال (مانا) و نرم‌افزار UpToDate و با در نظر داشتن اقلام و اشکال دارویی موجود در ایران نوشته شده است.

این کتاب، محصول کار گروهی جمع‌کنی از همکاران و اساتید گروه پزشکی از سرتاسر ایران است. جمعی از اساتید محترم دانشگاه‌های علوم پزشکی، دستیاران تخصصی، پزشکان عمومی و دانشجویان پزشکی که در مراحل مختلف جمع‌آوری و ویرایش این کتاب همکاری نموده‌اند.

نکته قابل توجه در مورد این کتاب، آن است که نسخه اولیه کتاب به صورت Pilot در چند نقطه کشور در مراکز بهداشتی-درمانی شهری و روستایی، بیمارستان‌ها، درمانگاه‌ها و مطب‌ها توسط همکاران مورد استفاده قرار گرفت و در نهایت، کتابی که در دست دارید با اعمال پیشنهادات تمامی این عزیزان به چاپ رسید.

نسخه‌های موجود در این کتاب مشتمل بر دو قسمت اصل نسخه و اطلاعات دارویی داروهای موجود در آن می‌باشد. اصل نسخه شامل داروهای پیشنهادی، تعداد و نحوه مصرف آن است. از مهمترین نکات قابل توجه در نسخه‌های موجود در این کتاب، نوشتن دستورات دارویی به روش علمی است. برای مثال نحوه علمی به کار گرفته شده در کتاب و نحوه غیر علمی ولی رایج در مورد داروی امپرازول را در زیر مشاهده می‌کنید:

Cap Omeprazole 20mg	N=40	نادرست
Omeprazole Cap 20mg	N=40	درست

در هر نسخه و برای هر بیماری چند دارو آورده شده تا در نقاط مختلف و بر اساس شرایط بیمار بتوان داروی موجود و متناسب با وضعیت بالینی وی را تجویز نمود. نحوه مصرف داروها نیز به صورت ساده و روان در زیر هر دارو نوشته شده است. شایان ذکر است در بخش بیماری‌های کودکان، به واسطه اهمیت بالای دوز دارویی در این گروه سنی و برای سهولت در تجویز و مصرف دارو، تعداد و میزان مصرف داروها به دقت و بر اساس سن و وزن کودکان آورده شده است. برای مثال در درمان شیگلوز کودکان:

Ampicillin Cap 250mg	$N=2 \times W(kg)$
----------------------	--------------------

هر ۶ ساعت، $(\frac{250}{10})$ کپسول به مدت ۵ روز

به عنوان مثال، کودکی را در نظر بگیرید که ۲۰ kg وزن دارد. پس تعداد کپسول‌های تجویزی برای وی $40 = (2 \times 20)$ کپسول می‌باشد که می‌بایست بیمار هر ۶ ساعت، $2 = (\frac{40}{20})$ کپسول مصرف نماید.

با توجه به اهمیت درمان غیر دارویی، نکات کلیدی بالینی و درمانی را تحت عنوان توجهات بالینی و درمانی و پیگیری‌ها و ارجاعات مورد نیاز را تحت عنوان پیگیری و ارجاع در ابتدا یا انتهای نسخه‌ها آورده‌ایم.

در قسمت اطلاعات دارویی نیز نکات کلیدی شامل موارد منع مصرف، مصرف دارو در دوران بارداری و شیردهی، تداخلات دارویی و آموزش به بیمار در مورد داروهای مورد استفاده در هر نسخه آورده شده است.

در بحث تداخلات دارویی، منابع، تداخلات فراوانی را در مورد هر دارو ذکر کرده‌اند که ما در این کتاب، تنها تداخلاتی را که به تعدیل درمان (تغییر در دوزاژ دارویی یا روش درمانی) نیاز دارند، آورده‌ایم. به طور مثال در مورد داروی فنوباریتال، کاهش اثر *Contraceptive* استروژنی و پروژستینی در مصرف همزمان با فنوباریتال، بدین معناست که در طول درمان با این دارو می‌بایست از روش پیشگیری از بارداری غیر هورمونی (غیر OCP) استفاده نمود.

نکته قابل توجه دیگر در مورد تداخلات آن که، منابع، تداخلات را تحت عناوین گوناگون همچون تغییر در غلظت سرمی، جذب و متابولیسم دارو (فارماکوکینتیک) ذکر می‌کنند، ولی ما جهت تسریع و سهولت در استفاده از آن، این تداخلات را تحت عنوان تغییر در اثر دارو (فارماکودینامیک) آورده‌ایم. برای مثال در مورد داروی لووفلوکساسین، کاهش جذب دارو در مصرف همزمان با آنتی‌اسیدها و کاهش غلظت سرمی دارو در مصرف همزمان با سوکرالفت را به طور همزمان به صورت "کاهش اثر دارو با آنتی‌اسیدها و سوکرالفت" آورده‌ایم.

در بحث آموزش به بیمار نیز، در ابتدای کتاب، ۲۰ توصیه کلی به بیماران را آورده‌ایم تا از تکرار آنها در نسخه‌ها بپرهیزیم، ولی مهمترین نکات آموزشی و اقدامات ضروری مرتبط با هر دارو را به طور جداگانه در اطلاعات دارویی مرتبط با هر دارو ذکر کرده‌ایم.

شایان ذکر است در ابتدای کتاب، ۲۰ توصیه کلیدی برای نوشتن یک نسخه کاملاً معتبر و علمی آورده شده، که می‌تواند راهنمای مناسبی برای همکاران محترم باشد. این کتاب نیز مانند سایر آثار خالی از اشکال نیست که امیدوارم راهنمایی‌ها و پیشنهادهای اساتید ارجمند، همکاران و دانشجویان محترم مرا در رفع این یاری نماید. امید آن است که مطالعه این کتاب راهنمایی مفید و مؤثر برای رفع مشکلات موجود در حیطه درمان باشد.

دکتر محسن رجب‌نیا چناری

Dr.Mohsen.Rajabnia@gmail.com

فهرست

مقدمه

اختصارات مورد استفاده در کتاب

طبقه‌بندی FDA در مورد مصرف داروها در دوران بارداری

۲۰ توصیه کلیدی برای نسخه‌نویسی

۲۰ توصیه کلیدی به بیماران

فصل اول: بیماری‌های داخلی

۲	آرتروز تمپورال
۳	آسم
۵	حمله آسم
۶	آسیب مخاطی ناشی از NSAIDs
۷	آنافیلاکسی
۸	آنژین صدری پایدار
۹	آنژین صدری ناپایدار
۱۰	اپی‌کوندیلیت خارجی
۱۱	اپی‌کوندیلیت داخلی
۱۲	بورسیت
۱۳	بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD)
۱۴	پلی‌میالژیا روماتیکا
۱۵	تپش قلب
۱۶	تشنج
۱۸	تنوسینوویت دکوروین
۱۹	تهوع و استفراغ
۲۱	درد گردن
۲۳	دیابت نوع یک
۲۴	دیابت نوع ۲
۲۶	رنال کولیک
۲۷	زانو درد
۲۹	زخم‌های گوارشی

۳۱.....	سر درد تنشی
۳۳.....	سر درد حین مقاربت جنسی
۳۵.....	سر درد خواب
۳۶.....	سر درد خوشه‌ای
۳۸.....	سر درد ناشی از سرفه
۳۹.....	سرفه
۴۱.....	سندرم تونل کارپال (CTS)
۴۲.....	سندرم روده تحریک پذیر (IBS)
۴۳.....	سوء هاضمه
۴۴.....	سوزش سر دل
۴۵.....	فیبرومیالژی
۴۷.....	فلج بل
۴۸.....	فیشر (شقاق) آنال
۴۹.....	کبد چرب غیر الکلی (NASH)
۵۰.....	کمبود G6PD
۵۱.....	کم خونی فقر آهن
۵۲.....	کمر درد
۵۵.....	گواتر ساده
۵۶.....	مسمومیت با مخدر
۵۷.....	میگرن
۶۰.....	نورالژی تری ژمینال
۶۱.....	نورالژی متعاقب زونا
۶۲.....	نوروپاتی محیطی دردناک
۶۳.....	هموروئید
۶۴.....	هیپرتانسیون
۶۷.....	هیپر لیپیدمی
۶۹.....	هیپوتانسیون ارتواستاتیک
۷۱.....	هیپوتیروئیدی
۷۲.....	یبوست

فصل دوم: بیماری‌های کودکان

۷۴.....	آبله مرغان
---------	------------

۷۵	آسکاریازیس
۷۶	آسم
۷۷	آمیبیازیس
۷۸	آنافیلاکسی
۷۹	اسهال مسافران
۸۰	اوتیت گوش خارجی
۸۱	اوتیت مدیای حاد
۸۲	اوریون
۸۳	باد سرخ
۸۴	برفک
۸۵	برونشیولیت
۸۶	پنومونی
۸۸	پیشگیری از آندوکاردیت باکتریایی
۸۹	تب
۹۰	تب و تشنج
۹۲	تب روده‌ای (تیفوئید)
۹۴	تینیازیس
۹۵	دردهای رشد
۹۶	دهیدراتاسیون
۹۸	روزئولای شیرخواران (بیماری ششم)
۹۹	رینیت آلرژیک
۱۰۰	ریفلاکس گاستروازوفازیال (GERD)
۱۰۱	زرد زخم
۱۰۳	ژیاردیازیس
۱۰۴	سرخچه
۱۰۵	سرخک
۱۰۶	سردرد تنشی
۱۰۷	سرماخوردگی
۱۰۸	سپاه سرفه
۱۰۹	سیستیت
۱۱۱	سینوزیت حاد باکتریایی
۱۱۳	شیگلوز

۱۱۴	عفونت مزمن گوش میانی
۱۱۵	فارنژیت باکتریایی
۱۱۶	کرمک (انتروبیازیس)
۱۱۷	کرم قلابدار
۱۱۸	کروپ (خروسک)
۱۱۹	کمبود G6PD
۱۲۰	کم خونی فقر آهن
۱۲۱	کولیک شیرخواران
۱۲۲	کپهر
۱۲۳	مسمومیت با مخدر
۱۲۴	میگرن
۱۲۷	وبا
۱۲۹	همینولپلیازیس
۱۳۰	یبوست

فصل سوم: بیماری‌های زنان - اورولوژی

۱۳۴	اپیدیدیمیت حاد
۱۳۵	اختلال نعوظ
۱۳۶	استئوپروز (پائسگی)
۱۳۸	افزایش بیش از حد تمایلات جنسی
۱۳۹	انزال زودرس
۱۴۰	اندومتریس
۱۴۲	اورتریت غیر گنوککی
۱۴۴	اورتریت گنوککی (سوزاک)
۱۴۶	باکتریوری بدون علامت در بارداری
۱۴۷	بیماری التهابی لگن (PID)
۱۴۹	پروستاتیت باکتریایی حاد
۱۵۰	پروستاتیت باکتریایی مزمن
۱۵۱	پیشگیری از ناسازگاری Rh
۱۵۲	پیشگیری اورژانس از بارداری
۱۵۳	تهوع و استفراغ در بارداری
۱۵۴	خونریزی غیر طبیعی رحمی (AUB)

۱۵۶	درد پستان.....
۱۵۷	زگیل تناسلی.....
۱۵۸	سرویسیت.....
۱۶۰	سندرم پیش از قاعدگی (PMS).....
۱۶۲	سیستیت حاد در بارداری.....
۱۶۳	سیفلیس.....
۱۶۵	شانکروئید.....
۱۶۶	شقاق پستان.....
۱۶۷	فشار خون در حاملگی.....
۱۶۸	قاعدگی دردناک.....
۱۶۹	گرانولوم اینگوینال.....
۱۷۰	گر گرفتگی.....
۱۷۱	لنفوگرانولوم ونروم.....
۱۷۳	ماستیت عفونی.....
۱۷۴	مقاربت دردناک.....
۱۷۵	واژینوز باکتریایی.....
۱۷۶	واژینیت آتروفیک.....
۱۷۷	واژینیت تریکومونایی.....
۱۷۸	واژینیت کاندیدیایی.....
۱۸۰	هایپرپلازی خوش خیم پروستات.....
۱۸۱	هرپس ژنیتال.....

فصل چهارم: بیماری‌های عفونی - آسیب‌های محیطی

۱۸۴	آبله مرغان.....
۱۸۵	آسکاریازیس.....
۱۸۶	آمیبیازیس.....
۱۸۷	آنفلوآنزا (A و B).....
۱۸۸	استرونژیلوید یازیس.....
۱۸۹	اسهال حاد عفونی.....
۱۹۰	اسهال حاد غیر عفونی.....
۱۹۱	اسهال مسافران.....
۱۹۳	اوریون.....

۱۹۴		باد سرخ
۱۹۵		برفک
۱۹۶		پنومونی (CAP)
۱۹۹		پیشگیری از آندوکاردیت باکتریایی
۲۰۰		پیلونفریت حاد
۲۰۲		تب راجعه (بورلیوز)
۲۰۳		تب روده‌ای (تیفوئید)
۲۰۵		تب مالت
۲۰۷		تینیاژیس
۲۰۸		زرد زخم
۲۱۰		زنبور گزیدگی
۲۱۲		زونا
۲۱۳		ژیاردیازیس
۲۱۴		سرخک
۲۱۵		سرماخوردگی
۲۱۶		سل
۲۱۸		سوختگی
۲۲۰		سیاه سرفه
۲۲۱		سیستیت در آقایان
۲۲۲		سیستیت بدون عارضه در خانم‌ها
۲۲۴		سیستیت عارضه‌دار در خانم‌ها
۲۲۶		شیگلوز
۲۲۸		عقرب گزیدگی
۲۳۱		فارنژیت باکتریایی
۲۳۳		کرمک (انتروبیازیس)
۲۳۴		کرم قلابدار
۲۳۵		گازگرفتگی انسان
۲۳۶		گازگرفتگی حیوانات
۲۳۷		گاستروانتریت حاد سالمونلایی غیر تیفوئیدی
۲۳۹		لپتوسپیروز
۲۴۱		مار گزیدگی
۲۴۲		مالاریای فالسیپاروم

۲۴۶	 مالاریای مالاریه
۲۴۷	 مالاریای ویواکس
۲۴۸	 مننژیت باکتریایی
۲۵۰	 وبا
۲۵۲	 همینولپایزیس

فصل پنجم: بیماری‌های پوست و مو

۲۵۴	 آکنه روزاسه
۲۵۵	 آکنه معمولی
۲۵۸	 افزایش تعریق
۲۵۹	 آگزمای دست
۲۶۰	 پارونیشیای حاد
۲۶۱	 پتیریازیس روزها
۲۶۲	 پسوریازیس
۲۶۴	 تبخال (هرپس دهانی - لبی)
۲۶۵	 ترک پا
۲۶۶	 تینه آورسیکالر
۲۶۷	 خارش
۲۶۸	 خارش مقعد
۲۶۹	 خشکی پوست
۲۷۰	 درماتیت آتوپیک
۲۷۲	 درماتیت تماسی
۲۷۳	 درماتیت سبورئیک
۲۷۴	 درماتیت ناشی از پوشک
۲۷۵	 ریزش موی زنانه
۲۷۶	 ریزش موی مردانه
۲۷۷	 ریزش موی منطقه‌ای
۲۷۸	 زگیل مسطح
۲۷۹	 زگیل معمولی
۲۸۰	 شپش تنه و عانه
۲۸۱	 شپش سر
۲۸۳	 شقاق لب

۲۸۴	شوره سر
۲۸۵	عرق سوز
۲۸۶	فولیکولیت، فرونکل، کربانکل
۲۸۷	کچلی (تینه‌آی) بدن و صورت
۲۸۸	کچلی پا (پای ورزشکاران)
۲۹۰	کچلی (تینه‌آی) سر
۲۹۱	کچلی کشاله ران (خارش سربازان)
۲۹۳	کچلی ناخن
۲۹۴	کهیر
۲۹۵	گال
۲۹۷	گزش جشره
۲۹۸	لیکن پلان
۳۰۰	میخچه و پینه

فصل ششم: بیماری‌های روانپزشکی

۳۰۲	اختلال استرس بعد از تروما (PTSD)
۳۰۴	اختلال اضطرابی
۳۰۶	اختلال اضطرابی منتشر (GAD)
۳۰۸	اختلال پانیک
۳۱۰	اختلال سایکوز گذرا
۳۱۲	اختلال کمبود توجه و بیش‌فعالی (ADHD)
۳۱۳	اختلال وحشت خواب
۳۱۴	اختلال وسواسی - اجباری (OCD)
۳۱۵	اختلال افسردگی ماژور (MDD)
۳۱۷	بی‌خوابی
۳۱۹	جوع عصبی
۳۲۰	حمله خواب
۳۲۱	دلیر یوم
۳۲۳	راه رفتن در خواب
۳۲۴	سایکوز بعد از زایمان
۳۲۵	سندرم پای بی‌قرار
۳۲۶	سندرم خستگی مزمن

۳۲۷	شب ادراری
۳۲۸	کابوس شبانه
۳۲۹	کاتاپلکسی
۳۳۰	ناخن جویدن

فصل هفتم: بیماری‌های گوش و حلق و بینی

۳۳۲	آفت دهانی
۳۳۳	التهاب زبان
۳۳۴	اوتیت گوش خارجی
۳۳۵	اوتیت مدیای حاد
۳۳۷	بیماری حرکت
۳۳۸	ترومای آکوستیک
۳۳۹	جرم گوش
۳۴۰	خونریزی از بینی
۳۴۱	رینیت آلرژیک
۳۴۲	سرگیجه
۳۴۴	سکسکه
۳۴۵	سینوزیت حاد
۳۴۷	عفونت قارچی گوش
۳۴۸	ماستوئیدیت حاد
۳۵۰	وزوز گوش

فصل هشتم: بیماری‌های چشم

۳۵۲	بلفاریت
۳۵۳	پلیسه
۳۵۴	تراخم (کونژنکتیویت کلامیدیایی)
۳۵۵	چشم خشک
۳۵۶	کراتیت حاصل از جوشکاری UV
۳۵۷	کونژنکتیویت آلرژیک
۳۵۸	کونژنکتیویت باکتریایی
۳۵۹	کونژنکتیویت ویروسی
۳۶۰	لرزش پلک

هوردئولوم..... ۳۶۱

فصل نهم: واکسیناسیون (VACCINATION)

نکات مهم..... ۳۶۶

واکسن هاری..... ۳۶۸

واکسن مننژیت..... ۳۶۹

واکسن آنفلوآنزا..... ۳۶۹

سرم ضد دیفتری..... ۳۶۹

سرم ضد کزاز..... ۳۷۰

سرم ضد مارگزیدگی..... ۳۷۰

سرم ضد عقرب گزیدگی..... ۳۷۱

ضمیمه

ضمیمه ۱: اختصارات و علائمی که به صورت رایج مورد اشتباه قرار می گیرند.. ۳۷۲

ضمیمه ۲: تخمین سرانگشتی رشد طبیعی کودکان..... ۳۷۴

ضمیمه ۳: نمودارهای رشد کودکان..... ۳۷۵

نمایه بیماری ها..... ۳۸۵

نمایه داروها..... ۳۸۹

منابع..... ۳۸۹